

Jarní vycházka botanická na pahorky řevnické a třebaňské

A spring botanical excursion to the hills near Řevnice and Třeboň (Central Bohemia)

Pavel Špryňar¹

Abstract

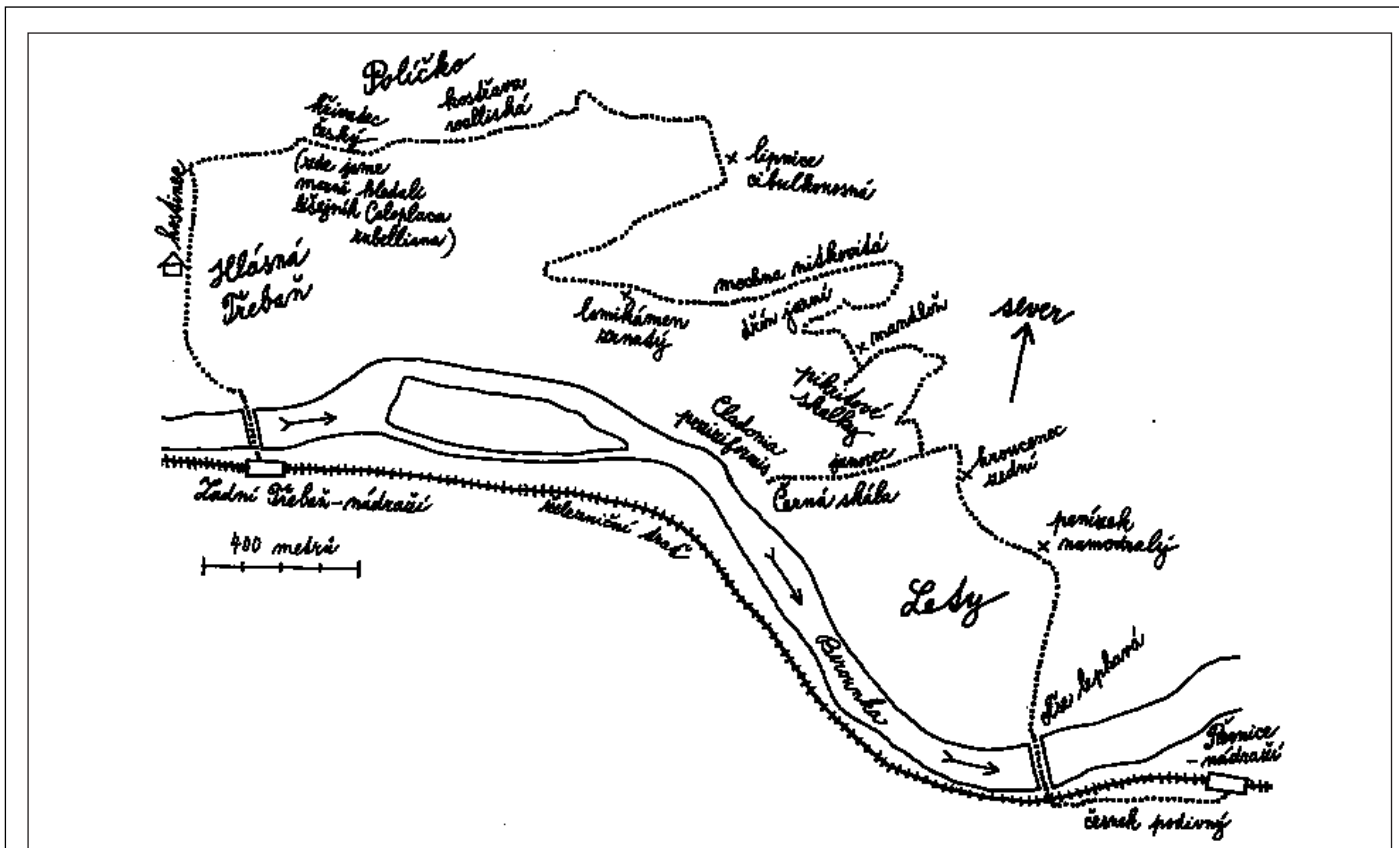
A spring botanical excursion to the surroundings of Řevnice, Lety-Rovina and Hlásná Třeboň in Bohemian Karst (Central Bohemia) was held in 12th April 2003, in the day of 31st anniversary of establishing of the Landscape Protected Area Český kras. The aim of this excursion was to explore three different outcrops: (1) diabase rock Černá skála in Lety, (2) picrite rocks along the road from Lety-Rovina to Hlásná Třeboň and (3) slate outcrops on the southwestern slopes of the elevation Políčko near Hlásná Třeboň. Spring vegetation of xerothermophilous grasslands and rocky steppes was mainly observed. We are grateful to all the people, who kindly participated in the leading of the excursion. J. Kubíková, a senior plant ecologist, spoke about xerothermophilous vegetation and about a biological and geomorphological influence of the floods in August 2002. P. Špryňar, a local botanist, determined and described observed plant species during all the excursion. Plant taxonomist M. Král discussed different conceptions of plant systematic categories (species, genera and families) as well as some critical taxa. Pteridologist L. Ert explained a little-known intraspecific variation and taxonomy of the fern *Asplenium trichomanes*. Lichenologists Z. Palice and D. Svoboda kindly provided lectures and determination in the strange world of lichens.

květenou jarní. Před nádražní budovou uvítala účastníky vážená p. doc. Kubíková, znamenitá znalkyně zdejšího okolí, která letos v plné svěžesti oslavila sedmdesáté narozeniny a která důvěrně zná zdejší okolí přebývajíc vždy část roku již od dětství v Letech na chatě rodinné.

Cestou od nádraží k mostu přes Berounku demonstroval p. mgr. Špryňar česnek podivný (*Allium paradoxum*) zde se ve škarpě rozmáhající, který příkladem jest rostliny nepůvodní, odkudsi z Kavkazu zavlečené. Ač tento druh v podmínkách našich plody namnoze nevytváří, množiti se může zhusta paci-bulkami adventivními.

Jdouce po mostě přes řeku, mohli účastníci pozorovati břehy říční a šterkopískové náplavy povodňové, které staly se upomínkou na loňskou povodeň srpnovou. P. doc. Kubíková zdůraznila, že loňská pětisetletá voda přesně zaplavila nivu říční, zatímco terasy okolní zůstaly již nad vodou. Též náves řevnická s kostelem se nad hladinou záplavy nacházela, neb na kopečku terasy nejmladší stojí. Moudří předkové si byli vědomi nebezpečí povodňového, zatímco dnešní obyvatelé v alluviu zničené stavby lehkomyšlně obnovují. S rozpaky bylo možno pozorovati podél Berounky též současnou snahu správců povodí vykáceti stromové porosty břehové, což s těžší čemukoliv pomoci může.

Na levém břehu říčním zastavili se exkursanti na chvíli, aby si prohlédli jehnědy a šišťice olše lepkavé (*Alnus glutinosa*). P. mgr. Špryňar upozornil na

Obrázek 1 Trasa vycházky (vyznačena tečkovaně).

Figure 1 Excursion's route (marked with spotted line).

Dne 12. dubna 2003 uskutečnila se první letošní jarní phanerogamologická exkurze České botanické společnosti, a to do areálu botanické obce dobře známého, do Českého krasu (viz obr. 1). Den tento navíc vybrán byl nad jiné znamenitě, neboť právě před jedenatřiceti lety, 12. dubna roku 1972, zřízena byla Chráněná krajinná oblast Český kras. Starobylejší jazyk a sloh v této zprávě volen jest úmyslně na památku botanických exkursí do Českého krasu, o jakých psal kupříkladu před 115 lety prof. Velenovský či před 80 lety prof. Domin (Velenovský 1888, Domin 1923).

Z lokálky na nádraží řevnickém vystoupilo přes třicet interessentů, kteří se nenechali odradit počasím nevlídným a sychravým a vyrazili potěšiti se časnou

stavbu květenství samčího, složeného z trojkvětých dichasií, zatímco šišťice samičí složená jest pouze z redukovaných, totiž dvoukvětých dichasií.

Kráčejíce obcí, mohli jsme zpytovat violky zdejší, které určeny byly jako celkem běžný křížencek mezi violkou srstnatou a v. vonnou *V. x scabra* zvaný.

¹ Správa Chráněné krajinné oblasti Český kras, 267 18 Karlštejn 85/1, e-mail: sprynar@natur.cuni.cz

Čes. kras (Beroun), 27 (2001), 52-55, 3 obr.

ISSN 1211-1643

ISBN 80-902098-7-4

Obrázek 2 Penízek namodralý (*Thlaspi caerulescens*); f, f1 - šešulky.
Převzato z Polívkovy "Názorné květeny zemí koruny české", sv. 2, 1900.
Figure 2 Alpine Penny-cress (*Thlaspi caerulescens*); f, f1 - fruits.

O několik kroků dál pak kvetla violka chlumní (*Viola collina*), podle brvitých trásní na palistech nepochybně rozpoznatelná. Stoupající okolo zahrádek do svahu nad rozlehlou nivou říční, obdivovali účastníci penízek namodralý (*Thlaspi caerulescens*; viz obr. 2) a vzpomněli jeho objevitelů, bratří Preslů, slavných botaniků českých.

Senior výpravy, p. MUDr. Král, znamenitý botanik klatovský, pak rozpřel zajímavou diskusi o smyslu širokého či úzkého pojmání rodů rostlinných, když označil široké pojetí rodů rostlinných v novém Klíči ke květeně ČR (Kubát et al. 2002) za krok zpět. Právě, že názvy v klíči užité vyhovují sice praxi floristů lokálních, nezohledňují však moderní vývoj poznatků ze studií fylogenetických mnohdy na bázi metod molekulárních (ku př. Mummenhoff et al. 2001). Penízek namodralý by pak z pohledu tohoto měl být přísně oddělen do samostatného rodu *Noccaea* (viz též Meyer 2001), zatímco právě penízky v rodu *Thlaspi* s. str., jako na př. *T. arvense*, se více blíží kavkazským rodům *Pachyphragma* a *Gagria*. Poslední dva jmenované rody se však vyznačují větvením monopodiálním (růžice listová má růst neukončený a květonosné lodyhy vyrůstají po stranách v úžlabí starších listů), čímž se dobře odlišiti mohou i od pravých penízků.

Výše ve svahu podél zdky ukázali jsme si pitulník stříbřitý (*Galeobdolon argentatum*), poprvé rozeznáný a popsán jakožto samostatný rostlinný druh výtečným moravským badatelem prof. Smejkaem. Původ rostliny této však jest poněkud obestřený tajemstvím, neboť je známa dosud pouze ze stanovišť synantropních.

Nahoře pak udýchání výstupem účastníci vyslechli popsání synantropních mechů a lišejníků zedních, které laskavě podali pp. Košnar a RNDr. Palice. Mezi nalezenými mechy nás upoutal kroucenec zední (*Tortula muralis*) s žebrem lístků protaženým v dlouhý hyalinní chlup, z lišejníků pak misnička *Lecanora albescens* s bílou stélkou dobře vyvinutou a se zřetelnými apotheci. Ve spárách se zdívm cementovým tu rašil i slezinník routička (*Asplenium ruta-muraria*).

Stočivše se pak směrem západním pokračovali jsme poté mezi zahrádkami k výchozu diabasovému. Ladem ležící k severu svažující stráně zavdala příčinu o rozpravě nad původností janovce medlatého (*Sarothamnus*, jinak též *Cytisus scoparius*). Tento druh hodnocen jest jakožto acidofilní a opravdu ani v Českém krasu vápencové horniny nevyhledává. Jest rozšíření suboceánického a někteří soudí, že v Čechách již není původní, o čemž svědčí vymrzání jeho během krutějších zim rázu kontinentálního. Při rozpravě zazněl i názor, že pravou příčinou jeho ubývání jest žír zajíců.

Oblázky v zářezu cesty prozradily nám neklamně, že se nacházíme na úrovni terasy staropleistocenní. Hlinité stěny úvozu cesty byly ohledány okem bryologickým a poskytly toto složení druhové: lazovec čistý, kostrbatec tříkoutý a rokytník skvělý (*Scleropodium purum*, *Rhytidiadelphus triquetrus*, *Hylocomium splendens*).

Zakrátko jsme již došli na vlastní skalnaté stráně Černé skály, které se staly prvním cílem exkurse (viz obr. 1). Pestré společenství trávníku stepního na podkladě diabasovém zdrželo exkursanty drahnou chvílí na bohatém tomto místě. Upoutal nás v prvé řadě vzácný koniklec luční český (*Pulsatilla pratensis* subsp. *bobemica*), endemické to plemeno středoevropské. Vzápětí jsme nováčkům botanickým ukázali znetvořený prýšek chvojku (*Euphorbia cyparissias*) napadený rzí hrachovou (*Uromyces pisi*), který se normálnímu exempláři prýšce ani za mák nepodobá. P. doc. Kubíková objasnila povahu zdejšího útvaru rostlinného, kde věda phytocoenologická vylišíti může mikromosaiku porostů svazu *Festucion valesiacae* a *Alyso-Festucion pallentis*. Hlavu nám pak zamotala drobná žlutokvětá mochna, v níž jsme nakonec rozpoznali přehlíženou mochnu nitkovitou (*Potentilla filiformis*) s trichomy na rubu listů zčásti jednoduchými a zčásti hvězdovitými.

Z ostríc zaznamenali jsme trsnatou o. nízkou (*Carex humilis*) a výběžkatou o. časnou (*C. praecox*). Podle loňských seschlých květonosných stébel byl determinován kavyl vláskovitý (*Stipa capillata*). Mnohé druhy mohli jsme pozorovati pouze v nekvetoucím stavu - silenku ušnici (*Silene otites*), pelyněk ladní (*Artemisia campestris*), mařinku psí (*Asperula cynanchica*), rozrazil rozprostřený (*Veronica prostrata*), ožanku kalamandru (*Teucrium chamaedrys*) či trýzel škardolistý (*Erysimum crepidifolium*).

Sl. mgr. Münzbergová upozornila na hvězdnicu zlatovlásek (*Aster linosyris*), z níž v tuto dobu jen odkvetlé suché lodyhy a pak mladičké výhonky byly patrné. Potěchou pro oko nám byly něžné jarní druhy jednoleté, mezi nimi pak zvláště osívka jarní (*Erophila verna*) a plevel okoličnatý (*Holosteum umbellatum*). Noční mráz notně poničil drobné rostlinky rozrazilu Dileniova (*Veronica dillenii*), který jsme rozeznali podle čnělky delší zářezu tobolky. Podél pěšiny zaskvěl se i bojínek Boehmerův (*Phleum phleoides*) známý svými přetřhaně laločnatými lichoklasy.

Na diabasovém výchozu pokleklí adeпти nauky lichenologické, aby podrobně proskoumali floru lišejníků zdejších. Po chvíli se již nad Berounek neslo zvonivé klepání kladívek, když badatelé tuto odlamovali kousky skal s převládající koršistí. Pan Svoboda, pilný zkoumatel skal ve zdejších údolích říčních, neomylně rozpoznal zajímavé druhy strupovité, zejména misničku *Lecanora garovaglii*, častější druh výslunných skal na př. kaňonu vltavského. Využil zde též výskyt nehojné teplomilné dutohlávky kустřebkovité (*Cladonia peziziformis*), jejíž osobité drobné šupiny a drobná hnědá podcia účastníci exkurse poté se zájmem obdivovali. Dodatečně p. Svobodovi blahopřejeme k obhájení práce diplomové (Svoboda 2003), v níž snesl největší množství poznatků lichenologických, jaké kdy o Českém krasu dosud nashromážděno bylo. P. RNDr. Palice demonstroval i hávnatku *Peltigera rufescens* a druh *Diploschistes scruposus*, nápadně připomínající kůži hroší.

Mezitím p. mgr. Špryňar ku své spokojenosti nalezl zde dvě druhy křivaticů, totiž k. luční a k. rolní (*Gagea pratensis*, *G. villosa*), po okrajích pěšiny na výslunné stráně rozkvétající. Účastníky exkurse seznámil pak podrobně s nároky ekologickými a s rozlišováním půvabných květiněk těchto jarních, při kterém jest nutno dbáti zvláště na utváření a počet cibulí a na počet listů přizemních. P. MUDr. Král upozornil na nesnáž při určování dužnatce čili rozchodníku nepravého (*Spathulata spuria*) ve stavu sterilním. Zatím ojediněle, ale přeci jen může se totiž na podobných stanovištích u nás vyskytnouti druh *Phaedimus stoloniferus*, jehož odlišení jest pouze skrz stavbu květů a plodů spolehlivě možné.

Odtud pak poznání dychtiví účastníci sestoupili cestičkami napříč zahradní kolonií k silnici vedoucí do Hlásné Třebaně. Podél písčitého okraje cesty ukázali jsme si mochnu pětílístek (*Potentilla reptans*).

Překonavše silnici, zastavili jsme se na plošince plošince před cedulí Chráněné krajinné oblasti, kde p. mgr. Špryňar upozornil na geologickou zvláštnost zdejší, na výchozy vyvěřelé horniny pikritové. P. MUDr. Králem dodáno bylo, že jest souvislost mezi vysokým obsahem magnesia (hořčíku) a mezi původem označení horniny této (πικροσ [rec.], picreus [lat.] = hořký). Poté jsme vystoupali cestou akátovým lesíkem vedoucí a kráčeli přímo ke skalkám pikritovým (viz obr. 1). Tam na nás čekaly kapradiny nejroztodivnější, kapradinka skalní (*Woodsia ilvensis*; viz obr. 3) a slezinník hadcový (*Asplenium cuneifolium*), senační to objev floristický ze sezóny loňské, které z Českého krasu předtím známe nebyly. Růst těchto druhů umožňuje zde nepochybně zvláštní chemismus pikritový, hadci se blížíci.

Zde také konečně dostal svého cíle p. bc. Ekrt, který sem vážil namáhavou pouť až z Českých Budějovic. Jsa specialistou na slezinník červený (*Asplenium trichomanes*), mohl konečně probadat rostlinky druhu tohoto ve štěrbinách

Obrázek 3 Kapradinka skalní (*Woodsia ilvensis*); L, L1 - úkrojky lístků; S - kupka výtrusná.

Převzato z Polívkovy "Názorné květeny země koruny české", sv. 4, 1902.

Figure 3 Rusty Woodsia (*Woodsia ilvensis*); L, L1 - leaf segments; S - sorus.

rostoucí. K smutku jeho i nás všech to byla pouze subspecie nejběžnější, totiž *quadrivalens*, jak prokázalo i pozdější ohledání drobnohledné. P. bc. Ekrt zároveň laskavě uvedl posluchače do problematiky těchto *Asplenii*, kapradin navýsost zajímavých. Poté oddělil se i se skupinkou přátel, aby zamířil do vzdáleného údolí potoka Loděnického, aby tu pátral po subspecii nejvzácnější, tedy *pachyrachis*, která tu kdysi sebrána byla (později nám sdělil, že pátrání tamní nebylo úspěšné). Také p. bc. Ekrtovi dodatečně blahopřejeme k letošnímu obhájení magisterské práce (Ekrt 2003).

P. Svoboda nalezl na skalkách zdejších lišejníků *Aspilicia contorta*. Pozoruhodný případ parazitismu zaujal jej u lišejníku *Caloplaca grimmiae*, který bezostyšně cizopasil na jiném lišejníku zvaném *Candelariella vitellina*. Z dřevin zdejších zaujaly nás keřovité jilmy (*Ulmus minor*) s korkovitými podélnými lištami na větvích (t. zv. varieta *suberosa*) a hrušně s trny stonkovo-původu (kolci), patrně ke druhu hrušně polníčka (*Pyrus pyraeaster*) náležející. Modrofialovými květy se chlubil nážná violka srstnatá (*Viola hirta*), zatímco materiédouška vejčitá (*Thymus pulegioides*) s lodyhami jen na hranách chlupatými sotva rozvíjela první své lístky.

Nad výhony kavylu Ivanova (podle nového Klíče ku květeně ČR zvaného *Stipa pennata* var. *pennata*) rozhořela se diskuse o určování trav v nekvetoucím stavu. Z dalších druhů trav jsme tu rozeznali válečku prapořitou (*Brachypodium pinnatum*), kostřavu sivou (*Festuca pallens*) a hojně též vousatku prstnatou (*Bothriochloa ischaemum*), u níž p. doc. Kubíková zdůraznila zvláštnost fyziologickou, neb rostlina tato poutá uhlík ve svých tkáních procesem C_4 typickým spíše pro traviny subtropické a tropické. Není pak divu, že vousatka bují nejlépe až v nejteplejších měsících letních, kdy už ostatní květena stepní odkvetlá jest a z posledních sil přežívá nepříznivé suché a horké období letní.

Okolo poledního na exkursanty dopadly první paprsky sluneční, které rozjasnily tváře a vzpružily znavená těla vyznavačů vědy botanické.

Ze skalek pikritových vydali jsme se vzhůru podél plotu zahradního zarostlou strání. Porosty trnkové a růžové zřetelně dokazovaly, jak škodlivý účinek má zánik hospodaření tradičního, zde tedy pastvy ovcí a koz, které dříve udržovaly tyto stráně v bezpečí před průnikem dřevin. Zpestřením se po cestě stal zajímavý utečenec zahradní, mandloň nízká (*Amygdalus nana*) podzemními výběžky z blízké zahrádky se šířící. V okolí jejím rozkládala své pichlavé lístky máčka ladní (*Eryngium campestre*) a rozkvétal tu křivatec luční (*Gagea pratensis*), který byl v minulých staletích znám jako polní plevel až do doby, než

byla zavedena hluboká orba. Vystoupivše na vysoký svah rozhlédli jsme se po krajině. P. doc. Kubíková upozornila nás především na výběžek masivu brdského, totiž Hřebeny z křemence utvářené, po obzoru se táhnoucí. Pak jsme obrátili zrak k dřevinám nejbližšího okolí našeho a seznali jsme, že se nacházíme v porostu teplomilné doubravy kyselejšího typu, přítomností dřínu (*Cornus mas*) a dubu zimního (*Quercus petraea*) se vyznačující.

Na vrcholu hřbetu zbloudili jsme v pichlavém buši hlohovém, trnkovém a růžovém. Po několika marných pokusech byla cestička opět šťastně nalezena a skupina botanická kráčela dál k Hlásné Třebani pastvinami a lukami svahů severních. Po cestě zhlédli jsme též lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata*) a na hromadě písku i rozchodník přímý (*Sedum erectum*), nepochybně zblhlý ze zahrádek okolních, jehož určení však teprve v době květu potvrzené býti může. Sestupující opět do nivy říční a do pásma zahrádkářského, vydali jsme se směrem ku cílu třetímu a poslednímu, ku kóttě "Políčko" v mapách zvané (viz obr. 1). Po cestě podél zahrádek jsme rozpoznali dvě druhů zplanělých neb vysazených: javor jasanolistý (*Acer negundo*) v plném květu a ladoňku sibiřskou (*Scilla siberica*). P. Svoboda seznámil nás s dutohlávkou pohárkovitou (*Cladonia pyxidata*), čímž se s námi rozloučil a chvatně zamířil ku Praze. Zbloudivší a opět nalezená charmantní sl. Mandáková nalezla při cestě mochnu, ve které jsme opět rozeznali přehlížený druh mochnu nitkovitou (*Potentilla filiformis*). Stoupající vzhůru lesním porostem druhotným okouzili nás šťavnaté zelené trsy lipnice cibulkaté (*Poa bulbosa*). Na vrcholu lesního hřbetu Políčka propukla diskuse s jezdci koňskými, když p. doc. Kubíková navrhla lidem těmto obhrouble arogantním, aby pro svou pochybnou kratochvíli nevolili úzké pěšinky lesní. Kopyta koňská mění tyto cesty v rozbahněnou břečku a poutník pěší jich pak jen stěží užítí může.

Dále pokračovali jsme po lesních pěšinkách, abychom zakrátko vyšli na břidličnaté svahy jižní, porostem kostřavy žlábkovité (*Festuca rupicola*) a především sivozelené k. walliské (*F. valesiaca*) pokryté. Vyhrátý trávník jižní zlákal znavené botaniky k odpočinku, pilní studentici však i tu odhalili další pozoruhodné druhy stepní: semenáčky tolice nejmenší (*Medicago minima*) a charakteristický mech zpeřenu jedlovou (*Abietinella abietina*). Také mezi lišejníky předvedl nám p. RNDr. Palice několik nápadných druhů, především keříčkovité dutohlávky lesní (*Cladonia arbuscula*) a d. rozschaté (*C. furcata*), jejichž rozlišení možné jest skrze utváření stélky a reakce stélkové. Stélka dutohlávky lesní (jakožto i známější jí podobná dutohlávka sobí) jest sotva korou pokrytá, takže pod drobnohledem povrch její jeví se býti pavučinkovitý, kdežto dutohlávka rozschatá přinejmenším na basi šupinkami pokrytá bývá.

Pak nás pohltily už křovinaté porosty a my sestoupili na pěšinku úpatní. Pochodem turistickým brzo jsme dorazili k břidličným skalkám na jz. úpatí Políčka, k cíli třetímu a poslednímu. Zde nachází se step skalní s půdou nejmělkčí, kde roste na jediné lokalitě karlštejnské památný křivatec český (*Gagea bohémica*), od ctihodného p. doc. Skalického v roce 1976 zde objevený. Časná tato rostlinka předjarní byla již dle očekávání našeho odkvetlá, ale alespoň v dolní stinné části zastihli jsme několik exemplářů dokvétajících. Semena již známo tento druh prakticky nevytváří vinou lichého počtu svých sádek chromosomových, který pravidelnému rozchodu chromosomů při dělení meiotickým brání (na př. Hrouda 1989). Při této příležitosti p. MUDr. Král seznámil účastníky s poučným názorem dřívějších botaniků, kteří před uskutečněním studií chromosomálních vysvětlovali chybění semen křivatcův jinak. Připisovali jej tomu, že původní specifický hmyzí opylovač křivatcův vyhynul snad za doby ledové a dnes již v našich krajích žádný jiný hmyz opylující jeho schopen není.

Okolo plošek křivatcových obdivovali jsme také běloplstnaté lístky mochny stříbrné (*Potentilla argentea*) a úzké lístky vápnostřežného slezinníku severního (*Asplenium septentrionale*). Ve šterbinách a na mělké půdě kořenil chmerek vytrvalý (*Scleranthus perennis*). Rub lístků posetý hvězdovitými trichomy jsme seznali u mochny písečné (*Potentilla arenaria*).

Zde byla exkurse zakončena slavnostním slovem p. doc. Kubíkové. Poté se vydali žizniví a znavení účastníci dále do obce hlásnotřebské, aby v místním hostinci osvěžili svá vyprahlá hrdla chladivým mokem chmelovým. Jen ti nejpilnější ještě chvilku posečkali na skalkách břidlicových, aby se tu marně pokusili dohledat vzácný lišejník, krásnici *Caloplaca rubelliana*, druhdy od Suzy ze zdejšího okolí uváděný (Suza 1934). P. RNDr. Palice alespoň předvedl licheny další, tak na př. dutohlávku listovitou (*Cladonia foliacea*), terčovku posypanou (*P. conspersa*), terčovku (*Parmelia pulla*) a druh *Leprocaulon microscopium*.

Nakonec všichni dorazili na nádraží třebské a po mile prožitém a poučném dnu se vydali do svých domovů. Dovolujeme si upozorniti vážené čtenáře, že sobotní exkurze České botanické společnosti se pořádají každé jaro.

Doplati se na jejich program jest možno na sekretariátu ČBS (Benátská 2, Praha 2), příznivci novot komunikačních je naleznou též na síti internetové na adrese <http://www.natur.cuni.cz/CBS>.

Literatura:

- Domin K. (1923): Karlické údolí. (Geobotanických vycházek po širším okolí Pražském č. 1.). - *Čas. Nár. Mus., Praha*, odd. přír., 97: 41-51.
- Ekrt L. (2003): *Revize polyploidního komplexu Asplenium trichomanes agg. na území České republiky*. - MS, magisterská práce. [depon. in: Katedra botaniky Biologické fakulty JU, České Budějovice].
- Hrouda L. (1989): Křivatec český pravý - *Gagea bobemica* (Zauschn.) J. A. et J. H. Schult. subsp. *bobemica*. - *Studie ČSAV*, 89, 10: 125-150. Praha.
- Kubát K., Hrouda L., Chrtek J. jun., Kaplan Z., Kirschner J., Štěpánek J. (Eds., 2002): *Klíč ke květeně České republiky*. - Academia: 1-928. Praha.
- Meyer F. K. (2001): Kritische Revision der "*Thlaspi*"-Arten Europas, Afrikas und Vorderasiens. - *Haussknechtia*, 8: 3-42. Jena.

- Mummenhoff K., Coja U. et Brüggemann H. (2001): *Pachybragma* and *Gagria* (Brassicaceae) revisited: molecular data indicate close relationship to *Thlaspi* s. str. - *Folia Geobot. (Průhonice)*, 36: 293-302.
- Svoboda D. (2003): *Lišejníky Českého krasu: Diversita lišejníků v údolí řeky Berounky v CHKO. Bioindikace znečištění v centrální části Krasu*. - MS, diplomová práce. [depon. in: knihovna Katedry botaniky Přírodovědecké fakulty UK, Praha]
- Suza J. (1934): Doplnky k rozšíření lišejníků v Čechách. Část I. - *Čas. Nár. Mus.*, odd. přír., 108: 114-121. Praha.
- Velenovský J. (1888): Referát o vycházce "do okolí Karlova Týna" ze dne 9. června 1887. - *XVIII. Výt. Zpr. Klubu Přír.*, 1887: 19-20. Praha.

Pozvání do historické síně v Tetíně

Invitation to the Historical Hall in Tetín

Blanka Javůrková¹

Abstract

A new hall called "History of the Tetín settlement" was festively opened on October 26, 2002. The exposition includes history, geology, palaeontology, speleology, archaeology and botany of Tetín. The hall is opened on Saturdays and Sundays from April to October.

Dne 26. října 2002 byla slavnostně otevřena síň "Historie obce Tetína" na tetínské návsi proti zámku. Expozice zahrnuje historii, geologii, paleontologii, speleologii, archeologii a botaniku Tetínska. Návštěvník získá přehled o životě kněžny Ludmily v 10. století, o zdejších hradu, o kostelech Svaté Ludmily, Svaté Kateřiny a Svatého Jana Nepomuckého. Je zde zmíněna i historie zdejší školy. Zajímavé jsou údaje o vývoji hospodářství a také o vápencových lomech na Tetínsku. Pozornost je věnována spisovatel, překladatel a dramatikovi 19. sto-

letí, panu Václavu Vojáčkovi. V síni je vystavena maketa obce Tetína a maketa půdorysu přemyslovského hradíště. Na velkém panelu jsou umístěny herbářové položky plevelových květů. V upravené chodbě je podán popis geologického vývoje Českého krasu a fotografie některých jeskyní z okolí Tetína.

Síň "Historie obce Tetína" je otevřena od dubna do října, v sobotu a v neděli od 9 do 17 hodin. Návštěvy v jiné dny lze domluvit na telefonním čísle Obecního úřadu v Tetíně.

¹ V Rybářích 23, 266 01 Tetín

Čes. kras (Beroun), 29 (2003), 55

ISSN 1211-1643

ISBN 80-902098-7-4

Ředitelé evropských geologických služeb v berounském geoparku

Directors of the European State Geological Surveys in the Beroun Geopark

Zdeněk Kukal¹

Abstract

Czech Geological Survey organised regular annual meeting of directors of State Geological Surveys of the prestigious organisation FOREGS (Forum of European Geological Surveys). Representatives of 33 countries, including observers from Canada, Korea and China negotiated about the position of State Geological Surveys in the European Union, role of a Geoscience research and strategies of their joint activities. The excursion to Barrandian was an integral part of this meeting. After visiting localities at Zbraslav, Karlštejn and Koněprusy the open air party was organised in the Beroun Geopark. Members of 33 countries admired the exhibition of Barrandian rocks, enjoyed a cordial reception, refreshment and country music. The arrangement and design of the Geopark were highly appreciated by all the fifty participants. After this open air party the excursion continued, in order to visit the Ordovician outcrops beneath the Točnick Castle, Cambrian conglomerates at Jince and finally the Mining Skanzens at Příbram. The participants expressed their gratitude for perfect organisation of the whole field trip and mainly for the open air party in the Beroun Geopark. Thus joint effort of the staffs of the Beroun Museum and the Czech Geological Survey contributed towards this success.

V září 2003 se konala pravidelná výroční konference organizace FOREGS. Tato zkratka znamená Forum of European Geological Surveys, čili Fórum evropských geologických služeb. Prakticky všechny státy v Evropě a většina na světě mají své Státní geologické služby, které mají za úkol systematicky geologicky zkoumat území státu, doporučovat státní správě rozhodování např. ve věci územních plánů i střetu zájmu, vypracovávat prognózy průzkumu a využití nerostných zdrojů, vydávat mapy a geologickou literaturu, organizovat zahraniční spolupráci a další a další úkoly. V současnosti je velmi ožehavá otázka vstupu naší země i dalších států do Evropské unie, proto je nutno koordinovat

geologickou činnost se všemi členskými státy. Je řada celoevropských projektů, velmi závažných, týkající se např. životního prostředí příhraničních oblastí, sestavení geologických a tématických map Evropy (např. mapy geotermálních zdrojů, map rozmístění nerostných surovin apod.), které finančně podporují celoevropské orgány. Právě o těchto otázkách se jedná na pravidelných konferencích ředitelů evropských Státních geologických služeb, z nichž tu současnou pořádala Česká geologická služba. Konference trvala celý týden, součástí byly též semináře, jeden z nich se týkal organizace geologického výzkumu v geologických službách, druhý přizpůsobení činnosti Státních geologických služeb podmínkám Evropské unie. Další důležitou součástí konference byly dvě exkurze, první do Severočeské hnědouhelné pánve a druhá, hlavní, do Barrandienu, mimořádně zajímavého území mezi Prahou a Plzní. Právě tato druhá exkurze vedla z Prahy přes Zbraslav a Karlštejn do Berouna, kde jsme společným úsilím Muzea Českého krasu a České geologické služby uspořádali polední párty s prohlídkou geoparku, občerstvením a zábavou. Padesát hostů z 33 zemí přivítal místostarosta města Beroun Ing. Tomáš Havel a ředitelka muzea RNDr. Karin Kriegerbecková, Ph.D.. Setkání mělo mimořádný úspěch a seznámilo účastníky jak s Berounem, tak s geoparkem samotným. Odpoledne exkurze pokračovala na Točnick, dále pak do Jinců a končila v Hornic-kém muzeu v Příbrami.

Podle toho, jak účastníci vřele děkovali, odnesli si jak z exkurze, tak ostatně z celé konference ty nejlepší dojmy. Příští rok se organizace konference FOREGS ujme Spolková republika Německo.

¹ Česká geologická služba, Klárov 3, 118 21 Praha 1, e-mail: kukal@cgu.cz

Čes. kras (Beroun), 29 (2003), 55

ISSN 1211-1643

ISBN 80-902098-7-4